

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Narodnostno gibanje na Slo-
venskem.

Pri zadnjem ljudskem štetju leta 1910. se je našlo v Avstriji 1.252.940 ljudi s slovenskim občevalnim jezikom. Procentualno tvorimo Slovenci samo 4.48% vsega avstrijskega prebivalstva, dočim je bilo naše razmerje iz leta 1900. še 4.65%, vendar pa je naš absolutni prirastek — 60.160 — vsekakor razveseljivo dejstvo, ki priča, da kljub močnemu izseljevanju in morda še večji germanizaciji in italianizaciji vseeno napredujemo. Naš relativni prirastek v zadnji števni dobi je 5.04%. V tem oziru smo sicer na boljšem, kakor leta 1900, toda še vedno nas nadkriljujejo razun rusinske vse avstrijske narodnosti, ki v Avstriji veliko hitreje rastejo kot pa mi.

Niso pa rezultati narodnostnega gibanja Slovencev v vseh slovenskih deželah enaki. Izid zadnjega ljudskega štetja v severnih nemško-slovenskih pokrajinah je za nas Slovence skrajno neugoden. Slika kaže, da smo na Koroškem in Štajerskem na celi črti nazadovali in to kljub ugodnemu razvoju. Uradno štetje na Koroškem je seveda potvora resnice in golo »politično« delo, brez znanstvene vrednosti. Na drugi strani se pa ne da tajiti, da bi se proces germanizacije ne vršil s tako naglico, ko bi se ustavilo razkmetovanje slovenskih krajev, to je izseljevanje v mesta ali pa v tujino. V velikovškem, torej po veliki večini slovenskem glavarstvu, je bilanca preseljevanja za desetletje 1900 do 1910 nič manj kot — 5.85%, v šmohorskem celo — 6.10%. To velja v še večji meri za Slovenski Štajer. Izseljevanje je tu uprav grozno. Po uradnih podatkih so izgubila slovenska okrajna glavarstva vsled preseljevanja v zadnji števni dobi nič manj kot 31.378 ljudi; to je — 7.4%, torej več kot Kranjska. Razmeroma največje izgube ima glavarstvo Slovenji Gradec, namreč — 11% in je vsled tega tudi absolutno nazadovalo. V glavarstvu Konjice je bilanca preseljevanja — 10.4%; Ptuj — 8.7%, Brežice — 7.2% itd.

Sledeči pregled nam kaže število Slovencev in Nemcev na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem ter njihovo medsebojno razmerje po štetvi 1910. V oklepajih je odstotno razmerje iz leta 1900.

Štajerska:	Slovenec	Nemcev
409.684 ali 29.37% (31.18);	983.252 ali 70.5% (68.7)	
Koroška:	82.212 ali 21.24% (25.08);	304.287 ali 78.6% (74.8)
Kranjska:	490.978 ali 94.36% (94.24);	27.915 ali 5.36% (5.58)

Skrčilo se je procentualno razmerje Slovencev na Štajerskem in na Koroškem; v poslednji deželi smo celo absolutno nazadovali proti letu 1900, ko je bilo Slovencev še 90.495. Štajerski Slovenci so se v desetletju 1900—1910 pomnožili za celih 152 ljudi, dočim znaša prirastek Nemcev 80.909 ljudi. Na Kranjskem je naraslo število slovenskega prebivalstva za 15.676, število Nemcev pa se je skrčilo za 262 duš.

Kako ogromno število našega naroda utone v nemškem morju, oziroma ga »uradno« štetje enostavno prelevi v Nemce, naj pokaže n. pr. Štajerska. Od onih krog 31.000 ljudi, ki so jih v zadnjem deceniju izgubila slovenska štajerska glavarstva radi preseljevanja, jih je šlo nad 22.000 na Gornje Štajerske in v ponemčena spodnještajerska avtonomna mesta. Ni zadosti, da je najmanj devet desetih teh naših ljudi formalno proglašanih za Nemce, tudi onih 14.974 ljudi, ki jih izkazujejo slovenska glavarstva kot svoj dejanski prirastek in so torej ostali doma, tudi te je uradna jezikovna statistika skoro popolnoma pretvorila. Človek bi mislil, da bo štajerskemu slovenstvu vsaj ta zarod kolikortoliko v korist, toda ves uradno ugotovljeni prirastek Slovencev šteje celih 152 ljudi! To-like izgube dajo misliti.

Leta 1900 se je v 7 spodnještajerskih glavarstvih (brez avtonomnih mest) našlo 25.308 ljudi z nemškim občevalnim jezikom, leta 1910. pa že 36.875. Prodiranje nemštva je razvidno iz sledečega:

Glavarstva:	Odstotki nemško govorečih	leta 1910	leta 1900
Lipnica	94.5	93.9	
Radgona	90.9	89.8	
Maribor	19.5	11.4	
Slovenji Gradec	16.8	14.5	
Ljutomer	5.7	5.0	
Ptuj	4.0	2.8	
Konjice	9.7	6.9	
Celje	3.0	2.2	

Najbolj se širi ponemčevanje v mariborski okolici. V samem sodnem okraju Maribor je naraslo nemštvo od 16.2% (1900) na 27.4% (1910). V slovenjebistriškem okraju je

poskočilo nemštvo od 6.9% na 11.6%. Čudno sliko kaže šoštanjski sodni okraj, kjer so našli leta 1910. Nemcev 9.1%, dočim jih je bilo leta 1900 samo 2.6%. Častno izjemo dela brežiško glavarstvo, kjer nemškutarija pojema. Leta 1900 je bilo takozvanih Nemcev 2.25%, pri zadnjem štetju le 2.20%.

V mestu Celju je, kakor znano, slovenstvo lepo napredovalo, v Mariboru in Ptuj pa je razmerje padlo.

Poglejmo sedaj Koroško.

Leta 1910. so »našeli« na Koroškem 396.200 navzočih prebivalcev, med njimi 304.287 Nemcev, to je 78.61% in »82.212« Slovencev ali 21.24% vsega prebivalstva. Od leta 1900 je prebivalstvo cele dežele naraslo za 28.876, toda število nemško govorečih se je v tem času pomnožilo za 34.327. To navidezno protislovje nam razreši pojem »germanizacija«, ki kot tretji faktor poleg naravnega gibanja in preselejevanja določa stanje prebivalstva v Avstriji, posebno pa na Koroškem. Ta tretji moment, ki ga sicer statistika prebivalstva nič ne pozna, je sila važen, ker naravnost »preobrazuje« lice krajem in deželah. Uradno štetje na Koroškem je nekaj posebnega v celi Avstriji. Niti Dunaj se ne da z njim primerjati.

Uradno se je našlo na Koroškem:

Leta	%
1880 Slovencev	103.252 ali 29.38 vsega prebivalstva
1890 »	102.030 » 27.98 »
1900 »	90.495 » 25.08 »
1910 »	82.212 » 21.24 »

Absolutna izguba v primeri z letom 1880 torej: 21.040 ljudi. Nasprotno pa je v teku teh 30 let naraslo število nemškega prebivalstva od 241.585 (1880) na 304.287 (1910), torej za 62.702 duši.

Da dobimo celotno narodno izgubo v zadnjih desetih letih, je treba prišteti še naravni prirastek slovenskega prebivalstva na Koroškem, ki je, kakor pravi uradna statistika, hasnil le Nemcem. Če pripade le četrtina vsega naravnega prirastka Koroške v zadnjem deceniju, od 30.857 torej okoli 7700, Slovencev, šteje tedaj naša izguba nič manj kot 16.000 duš; v najboljšem slučaju 1000 manj, če računamo ta tisoč k onim 1981 ljudem, ki jih je Koroška v tej dobi izgubila vsled preseljevanja.

Poglejmo sedaj rezultate narodnostnega štetja po posameznih slovenskih sodnih okrajih in primerjajmo jih z letom 1900.

Sodni okraji:	leta 1900	leta 1910
Velikovec	67.7	62.7
Dobrla Vas	92.7	88.8
Pliberk	83.9	82.7
Želez. Kapla	84.2	79.7
Št. Pavel	9.9	14.6
Celovec	37.8	27.3
Borovlje	74.0	56.3
Rožek	87.4	76.6
Podklošter	68.6	53.8
Beljak	19.6	11.9
Trbiž	29.6	20.8
Šmohor	43.8	37.2

Razen okraja Št. Pavel, kjer je slovenstvo lepo napredovalo, kažejo vsi drugi okraji nazadovanje, najbolj pa borovljski, ki ga utegnemo kmalu izgubiti, dasiravno je bil pred 20 leti še skoro popolnoma slovenski. Isto velja tudi za okraj Podklošter in za slovenski Rožek.

Kakor nas pa uradno štetje na naši lastni zemlji neusmiljeno trebi, tako nas drugod, kjer to nemštvi ni v škodo, sempalje priznava. Vsi severni koroški, torej nemški sodni okraji izkazujejo razmerne prirastke Slovencev, čeprav zelo malenkostne, izvzemši okraj Svinec, kjer je slovenstvo napredovalo za 2% in broji sedaj 2.6%.

× × ×

Ugodnejše pa je naše narodnostno razmerje na Primorskem, odkoder izvira skoro ves napredek, ki smo ga dosegli Slovenci v zadnjem deceniju. V tej dobi se je število primorskih Slovencev pomnožilo za 53.636 ljudi in se jih je leta 1910. po reviziji našlo 266.614 ali 32.2% vsega prebivalstva (leta 1900 samo 29.9%); Hrvatov pa 170.773 ali 20.6% (l. 1900 20.1%); severnih Slovanov je bilo 3385; skupaj je torej vseh primorskih Slovanov 440.772 ali 53.3%. Italijanov je na Primorskem 356.495 ali 43.1% (leta 1900 še 46.9%), Nemcev pa 29.077, t. j. 3.5% (l. 1900 pa 19.454 ali 2.7%). Primorje je torej po večini slovensko, vendar pa so vse tri deželne uprave v italijanskimi rokah. Avstrijski sistem!

Po posameznih deželah se dele narodnosti sledeče:

Goriška:	260.721 prebivalcev.
Slovenec:	
154.564, t. j. 61.85% (leta 1900: 62.37%).	
Italijanov:	
90.119, t. j. 36.06% (leta 1900: 36.00%).	
Nemcev:	
4486, t. j. 1.79% (leta 1900: 1.55%).	

LISTEK.

Prilod Turkov v Carigrad.

Zgodovinska črtica, priobčil dr. Ign. Žitnik.

Turška povodenj je v kratki dobi preplavila vso Malo Azijo. Leta 1356. je pri Gallipoliju prvič stopilo turško kopito Evropi na tilnik. Sultan Murad I. si je leta 1363. osvojil Odrin (Adrianopol), Bajezid I. je na Vidov dan, 15. junija 1389, potolkel Srbe na Kosovem polju, sultan Murad II. (1421 do 1452) pri Varni porazil združeno krščansko armado in si podjarmil skoraj ves Balkan gori do Save. Turški sili pa se je ustavljal Carigrad do 29. maja 1453.

Stari Byzanc je bil zidan 658 pred Kristusom in pozneje večkrat razrušen po potresu in sovražniku. Prvi krščanski rimski cesar Konstantin Vel. je prenesel svoj prestol iz Rima v Byzanc, ki ga je iznova zgradil in zavaroval z močnim zidom. Dne 11. maja 330 po Kristusu je bilo novo mesto slovesno blagoslovljeno in dobilo po svojem novem ustanovitelju ime Konstantinopol, mesto Konstantinovo. Slovani imenujejo mesto Carigrad, Turki Stambul ali Istanbul. Potres je l. 412 razrušil utrdbe, katere je cesar Teodozij II. zopet popravil. Leta 447 je potres zopet razrušil utrdbe okolu mesta. Pre-

fekt Kyros Konstantin je gradil večinoma nove utrdbe v dveh vrstah. V notranjem obzidju je bilo 94, v vnanjem 80 stolpov, sedem vrat za prebivalstvo, sedem za vojske. To zidanje je večinoma ohranjeno še sedaj. Ze cesar Konstantin je zidal cerkev na čast sv. Modrosti (Hagia Sophia). Ta cerkev je pogorela leta 532. Cesar Justinijan (Pravda) je na istem mestu leta 537 dogradil novo baziliko, ki stoji še danes kot turška mošeja.

Ze leta 1396 je sultan Bajezid s svojimi divjimi četami nekaj časa, pa brez uspeha oblegal mesto. Murad II. je leta 1422 dva meseca pustošil okoli in napadel mesto, ki pa je v skrajnem obupu 24. avgusta odbilo zadnji napad. Sultana Murada prvi svetovalec Halil paša je bil prepričan, da bodo krščanski narodi branili Carigrad, in je prigovarjal sultanu: »Še vedno je čas, da osvojimo, kar nam ne odide nikdar.«

Muradov sin, Mohamed II., je iskal priliko, da dobi v pest Carigrad in zasede prestol grškihesarjev. Priliko so dali Grki sami. V Carigradu je živel ozmanski princ Urhan, revaren tekme Mohamedov. Za tega princa je sultan plačeval na leto 300.000 asprov Grkom, da ga stražijo. Ko pa je sultan imel opraviti z vstajo v Karamaniji, so Grki zahtevali za princa Urhana dvojno plačo. To je razkačilo Mohameda, da je začel pripravljati armado proti Carigradu. Na severozahodni strani

mesta je najprvo zgradil utrjen grad Rumili hisar (evropejski grad). Na nasprotni strani v Aziji je bil že sultanov prednik Bajezid postavil utrjen grad Anatol hisar. Na tem mestu je prehod iz Bospora v Črnomorje najozi. S tema trdnjavama je hotel sultan zapreti morsko ožico in Grkom v mestu zamašiti glavni vir dohodkov od carine.

Tedanji in zadnji grški cesar Konstantin XII. je sultanu ponudil mir in prijateljstvo. Mohamed mu je odgovoril: »Moj oče Murad II. je prisegel po bitki pri Varni, da postavi grad na evropskih tleh; jaz torej izvršujem le prisego njegovo. Grki nimate pravice, ne moči, da mi to zabranite.« Cesar Konstantin je odgovoril sultanu: »Ti si močnejši, uporabi svojo moč, dokler ne razsodi med nama pravičen sodnik.« Cesar je ukazal vsa mestna vrata zapreti, sultan pa je napovedal vojsko in 6. aprila 1453 zbral pred Carigradom do 260.000 mož močno armado.

Cesar Konstantin je imel v mestu le 4970 svojih in 2000 najetih vojakov. Prebivalstvo je bilo že začetkom 13. stoletja razdvojeno v mnoge stranke, ki so se klale med seboj in upirale svojim vladarjem. Ze papež Gregor VII. je razmišljal, kako bi ubranil Carigrad proti Turkom; mislil je na Hrvate, ki naj bi zasedli carigradsko trdnjavo. V verskem in političnem oziru je bila propadla stara grška država. Ze leta 1451 je cesar Konstantin slutil nevar-

nost. Prosil je papeža Nikolaja V. pomoči in obljubil, da se združi z rimsko cerkvijo. Papež je poslal v Carigrad svojega legata Izidorja, ki je 12. decembra 1452 v cerkvi sv. Zofije opravil božjo službo v znamenje, da je zopet ena krščanska vera. Ta dogodek pa je še bolj razburil in razdvojil carigradsko prebivalstvo.

Od zapadne Evrope cesar Konstantin ni mogel pričakovati izdatne podpore. Nemški cesar Friderik III., ki je prišel po krono v Italijo, je mnogo govoril, da je treba rešiti krščanstvo, kakor nam poroča Aeneas Sylvius. Edina pomoč njegova pa je bilo pismo na sultana z dne 22. prosinca 1453, naj priznane Carigradu. Za Carigrad so se resno zanimali samo papež in veliki trgovci, ki so imeli v Carigradu svoja skladišča in odjemalce. Beneška republika je zasedla Narento in se bala vojske z bosanskim kraljem. Dubrovniška republika je bila na straži proti Benetkam, ker je bil despot Črnojević zopet stopil v benečansko službo. Ko pa so v novembru 1452 Turki pri vходу iz Črnega morja v Bospor vjeli benečansko trgovsko ladjo s posadko in poveljnika obesili na kol, je republika poslala dve bojni ladji na pomoč. Cesar Konstantin je ustavil več benečanskih ladij, ki so prišle iz Trapecunta. Toda nekatere so pobegnile z mnogimi italijanskimi trgovci. Dne 2. aprila so z močno verigo zaprli pristanišče Zlati rog, da se ostale ladje ne uidejo,

Številke sicer kažejo, da se je celotno razmerje Slovencev do drugih sodeželanov za pol procenta skrčilo, vendar pa gre ta izprememba na rovaš izseljevanju in pa močnejšemu priseljevanju Nemcev (28,2% prirastek!) in drugih slovanskih narodnosti. Vsa tri slovanska glavarstva: Gorica, Sežana in Tolmin so ohranila do prav malih promilov svoj prejšnji značaj. Tako n. pr. je gorško glavarstvo do 95,6% slovensko, sežansko do 98,1%, tolminsko pa celo do 99,5%. Slovenstvo je napredovalo v krminskem sodnem okraju, nazadovalo pa na Gradiškem in v tržiškem okolišu, kjer šteje danes 83%. Napredek v Gorici sami je znan. Tod je razmerje Slovencev 36,84%, Italijanov 50,5% — torej komaj nad polovico, Nemcev pa 11,05%. Celotno se je našlo v mestu Gorici 14.812 Italijanov, 10.790 Slovencev, 3238 Nemcev in 445 drugih Slovanov. Vazhen je izid narodnostnega štetja v Gorici zato, ker je docela razdril laž o italijanskem značaju Gorice. Ista usoda je doletela tudi Trst, ki ga čaka še hujše razočaranje, čim se bo moglo provesti pravično štetje na podlagi materinsčine.

V Trstu so našli leta 1910. 229.510 navzočih prebivalcev, med njimi 56.916 Slovencev, to je proti letu 1900, ko jih je bilo le 24.679 — 130,6% napredka; Italijanov je 118.959; imajo torej le 1,8% prirastka; Nemci so se proti letu 1900 pomnožili za 33,5% in štejejo 11.856 ljudi; drugih Slovanov je 3158. Trst je dobil pri zadnjem štetju čisto drugačno lice, kakor ga je imel v uradnem svetu dosedaj: njegovo italijanstvo je padlo od 77,4% na 62,3%, slovenstvo je narastlo od 16,3% na 29,8%, nemštvo pa od 5,8% na 6,2%.

Narodnostna tabela Istre je sledeča:

Istra: 403.566 prebivalcev.

Slovencev:

55.134, t. j. 14,26% (leta 1900: 14,20%).

Hrvatov:

168.184, t. j. 43,51% (leta 1900: 42,58%).

Italijanov:

147.417, t. j. 38,14% (leta 1900: 40,53%).

Nemcev:

12.735, t. j. 3,3% (leta 1900: 2,1%).

Celotno razmerje istrskih Slovanov do drugih sodeželanov se je v zadnji števni dobi pomaknilo za 1% naprej. Italijanstvo je izgubilo prejšnjo svojo večino v lošinskem in v puljskem glavarstvu; nazadovalo je procentualno v pretežno italijanskih sodnih okrajih: Piran, Poreč, Buje, Motovun, Pulj, Lošinj, kakor tudi v slovanskih krajih Buzet, Pazin, Labin in Voloska. V drugih slovanskih okrajih je ostalo razmerje skoro neizpremenjeno, le v rovinjskem sodnem okolišu je znatno padlo hrvatstvo (od 64,1% na 47%) na korist italijanstvu, in v koperskem slovenstvo od 60,8% na 57%.

Nemški življenj je znatno zastopen v sodnih okrajih Pulj: 14,7% (l. 1900 le 11,3%), Volosko: 6,6% (l. 1900 — 4,6%) in Cres: 3,4% (1900 — 1,8%). Splošno se je, kakor rečeno, slovanstvo relativno bolj pomnožilo, kakor pa italijanstvo. Prirastek hrvatskega prebivalstva v Istri znaša za zadnji decenij 17,5%, prirastek Slovencev 15,5%, prirastek Italijanov 8%, oni Nemcev pa 7,99%. Atrakska točka Istre je Pulj, ki je v desetletju 1900—1910

narastel za 34.000 ljudi in jih je imel pri zadnji števni 70.500. Od teh je 30.900 Italijanov, 16.500 Hrvatov, 3500 Slovencev, 1500 Čehov in 9000 Nemcev.

× × ×

Preostaja nam še popis narodnostnega gibanja na Kranjskem v zadnji števni dobi. Kakor že znano, je število Slovencev tod narastlo za 15.676 ljudi ali 3,3%, število Nemcev pa je padlo za 262 ljudi. Celotno razmerje Slovencev do Nemcev se je premaknilo za 0,12% na korist prvim in je torej 94,36% : 5,36%. Razen Ljubljane in Kočevskega imajo še nekaj Nemcev glavarstva Novo mesto, Črnomelj, Radovljica in pa ljubljanska okolica. Po vseh drugih glavarstvih jih je manj kot 500, in sicer od 481 v kamniškem do 87 v krškem glavarstvu.

Specialni rezultati narodnostnega gibanja v Ljubljani in v omenjenih štirih glavarstvih so sledeči: nemštvo je nazadovalo v Ljubljani (od 15,2 na 14,65% domačega avstrijskega prebivalstva, v kočevskem glavarstvu od 34,5 na 33,7%, dalje v novomeškem glavarstvu od 6,8 na 6,3% in v črnomeljskem od 3,6 na 3,2%). Napredovalo pa je nemštvo v radovljiškem okraju od 3,9 na 5% in v ljubljanski okolici od 1,5 na 1,8%.

Sledeča tabela nam kaže procentualno število Nemcev v nekaterih sodnih okrajih gori omenjenih glavarstev.

Sodni okraj:	Odstotki Nemcev:	
	leta 1900	leta 1910
Kranjska gora	9,4	11,15
Radovljica	1,2	1,4
Tržič	9,6	4,4
Ljubljana-okolica	1,9	2,3
Kočevje	74,6	73,8
Ribnica	2,6	2,3
Novo mesto	8,9	8,2
Žužemberk	7,8	7,3
Črnomelj	5,9	5,4

Narastanje nemškega življa v Kranjski gori in okolici Ljubljane je pripisovati priseljevanju Nemcev, oziroma močnemu izseljevanju od slovenske strani. Sicer so pa, kakor je iz teh podatkov videti, sodni okraji na Kranjskem razen prav malih gorajskih izjem izključno slovenski.

Črnogora v sedanji krizi.

London, 29. marca 1913.

Oči cele Evrope so vprte v malo junaško Črnogoro in njen boj proti nasprotnikom, kakor so se nerazumljivo in proti vsakemu pričakovanju pojavili zadnje čase. Ves svet nestrpnost pričakuje, katero pot udari Črnogora v težavnih razmerah sprčo izpremenjenega političnega položaja.

Obrnil sem se do najboljšega črnogorskega vira s prošnjo, da bi dobil malo sliko položaja za Slovence, ki z navdušenjem in sočutjem spremljajo junaške Črnogorce na njihovi trnjevi poti. Naslednje vrstice podajajo približno jedro informacij, ki so mi bile rade volje podane.

Informator je bil tako priazen, da mi je povedal vsebino odločitve črnogorske vlade o njenem nadaljnjem postopanju glede Skadra, ki jo je bil pravkar prejel. Izjavil je istodobno, da

nečejo te odločitve sporočiti tukajšnjim časnikom, da jo pa rade volje da na razpolago za Slovence. In ta odločitev se glasi:

Črnogora pojde po dosedanji poti dalje ter bo skušala zavzeti Skader za vsako ceno. Črnogorci ne odnehajo pred izdajsko Evropo in so odločeni pripustiti, da si gotove velesile s krvjo Črnogorcev omadežujejo svoje roke — prav to so bile besede, ki sem jih bil slišal.

Potem je nadaljeval nekako:

Boj do zadnjega! Ta pot je naravna, logična in edino mogoča posledica njihovih ravnanj, in kdor pozna Črnogorce, ni mogel kaj drugega pričakovati.

Povsem umevno je, da vlada med Črnogorci največja ogorčenost proti tistim, ki si nadevajo ime združene Evrope.

Nerazumljivo jim je, kako je mogla iti Rusija tako daleč, da je odnehala prav od Skadra, ki je najvitalnejšega pomena za Črnogoro. Slednja sicer dobi Plave in Gusinje, pa Peč in Djakovico, a to je brez pomena v primeri z važnostjo Skadra, pri katerem je poleg vsega angažiran tudi njihov vojaški ugled. Dasi je gotovo, da Rusija ni odnehala radevolje in samaposebi, ampak vsled pritiska kramarskih Angležev, ki so naenkrat začutili nezasišani strah pred vojsko, ki na drugi strani zopet resnica, da bi Rusija ne bila smela v toliki meri gojiti v Črnogorcih tolikih nad. Saj je še pri pogajanjih za demobilizacijo izrečno zahtevala od Avstrije izjavo, da slednja ne namerava nobenega oboroženega koraka niti proti Srbiji niti proti Črnogori. Ruski ugled je sila omanj. To ne velja za Črnogorce, nego tudi za ostale Slovence ter njene zaveznike. Navsezadnje bi se znalo še kaj takega prigoditi, da ji obrnejo hrbet.

Da je Anglija tako ročno pozabila na pred kratkim podano izjavo, ki jo je izrekel njen zunanji minister Grey, da se ne sme pripustiti, da bi bili zavezniki oropani uspehov svojih zmag, to dejstvo ne vzbuja posebne nevolje. Angleža je treba poznati. Zanje so balkanski narodi in njihov boj za osvobodjenje izpod turškega jarma prav toliko kakor večni pretepi med srednje-amerškimi državami, če ne še nekaj manj. Oni so kramarji z vsem, včevši najvitalnejše interese in najsvetejše ideale narodov, samo da se oni morejo okoristiti. Vsakdo se je bil še opek, kdor se je naslanjal nanje. V posebni meri mora zdaj to spoznanje občutiti Francija, akoprav Angleži na drugi strani izjavljajo, da je močna, samostojna Francija neobhodno potrebna za varnost in neodvisnost Angleške. Takozvanemu balkanskemu komiteju ni pripisovati nobene važnosti, ker je le društvo pešice četudi bogatih in vplivnih Angležev, ki ne vedo kam s svojim časom. Za balkanske Slovence je brez pomena, to so že občutili Bulgari in Srbi drug za drugim.

Nerazumljivo je navsezadnje, da skuša Avstrija pokazati vso svojo moč ravno nad najmanjšo državo. Če je njeni naravnost nerazumljivi sedanji nastop proti Črnogori navsezadnje le

kaka kaprica, je njena politika zares nerazumljiva. Nasprotno je v resnici nerazumljivo, da Avstrija s toliko animoznostjo od pamtveka pritiska na Črnogoro, odkar sta vsled razvoja zgodovine postali sosedi.

Dr. Trifon Pederzoli,

novi škof poreško-puljski.

Časniki so že razglasili od več strani, da se o imenovanju častnega kanonika in mestnega župnika pri Sv. Antonu Novem v Trstu poreško-puljskim škofom ne more več dvomiti. O novem cerkvenem prelatu nam dohajajo nastopne životopisne črtice.

Trifon Pederzoli se je porodil 14. novembra 1867 v Kotoru v Dalmaciji. Oče mu je bil arski inženir, doma iz južnih Tirol, a pa Dunajčanka. Številna rodbina se je prvotno vsa v Dalmaciji šolala. Danes služita v Trstu dva brata našega slavljenca, eden kot nadsvetnik deželne sodnije, drugi kot carinski ravnatelj; dve sestri sta gospodinji pri bratu-duhovniku.

Tudi naš Trifon je gimnazijske študije dovršil v Splitu in bogoslovje v Zadru. Po novi maši je bil poslan na Dunaj v Avguštinje, kjer je dovršil višje študije in bil promoviran doktorjem bogoslovja. Nato se je vrnil v Splet, kjer ga je biskup Kalogera postavil kot spirituala v malem semenišču. Ali ondi ni dolgo ostal. Med tem, ko je namreč študiral na Dunaju, mu je oče umrl v Trstu, kjer se je nastanil, ko je stopil v pokoj. Da bi bil torej mladi doktor v pomoč svojima sestrma, se je z dovoljenjem biskupovim preselil v Trst. Tu je bil dalje časa kaplan pri Starem Sv. Antonu in hkrati katehet na državnih šolah. Naposled je postal župnik največje župnije v Trstu, ki šteje še danes, ko se je od nje odločila že župnija sv. Vincenca, nad 50.000 vernikov. Tu župnikuje dr. Trifon Pederzoli izza leta 1903. S svojim vzglednim duhovskim življenjem, s svojo marljivostjo in potrpežljivostjo si je znal pridobiti srca vseh, ki so se mu bližali. Škofje tržaški so dr. Pederzolija vseskozi čislali. Pokojni dr. Nagl ga je imenoval častnim kanonikom stolnega kapitlja tržaškega. Novi biskup poreško-puljski je glede na svojo bogoslovno izobrazbo, glede na svoje dosedanje duhovsko življenje in delovanje, kakor tudi glede na ugled, ki ga živi v Trstu in po celem Primorju, zlasti pa po svojem blagem značaju v resnici primerna oseba za stolico v Poreču. On govori in piše italijansko, nemško, hrvatsko in slovensko. Ni dvomiti, da bo kot pristni katoliški škof deloval v čast božjo in v dušni blagor vseh sebi izročenih duš. V tem smislu ga iskreno pozdravljamo in mu na imenovanju odkritosrdno čestitamo.

Na Balkanu.

BOJI OB ČATALDŽI.

Carigrad, 31. marca. Uradno turško poročilo izjava: Sovražnikove čete, ki smo jih zahodno od Bujuk-Čekmedža prepodili, so naše čete uspešno

Največje koristi je imela v Carigradu republika Genova. V nevarnosti je bila njena cvetoča naselbina v Peri na vzhodni strani Zlatega roga. Poslala je v Carigrad še pred obleganjem tri bojne ladje s 1000 vojaki in prosila pomoči francoskega kralja in florenške republike. Cesar Konstantin je z veseljem pozdravil pomoč in poveljniku Giovanni Giustiniano Longo poveljil vrhovno poveljstvo carigradske posadke.

Medtem je bil sultan izbral svojo armado iz Azije in zasedenih dežel v Evropi; potreboval je še topov, s katerimi bi metal kamenite bombe v obzidje in mesto. Ponudil se mu je odpadnik Urban ali Orban, ki je bil rodom Rumun ali Madjar. Ta je bil spreten tehnik. Ulil je velik top, ki je osemkrat na dan metal težke bombe. Za vsak naboj so potrebovali 500 funtov smodnika. Kamor je priletela bomba, je napravila razpoko kakor hud potres. Že osmi dan pa se je razletel ta top in raztrgal tudi Urbana. Sultan je razpostavil 18 baterij proti mestu. Krščanska posadka je le z največjo težavo odbijala vedne napade, mašila razpoke in vzeli zidov ter zasipala sovražnikove rove. Vsak turški vezir je imel odkazan del obzidja s stolpom, ki naj ga razruši. Sultan sam se je z janičarji in spahi utaboril pred rimskimi vrati (Porta romana ali Top Kapusi) na jugozahodni strani mesta ob cesti proti Sv. Stefanu. Na tej strani so bile carigradske utrdbe najslabše. Turkom je prišel na pomoč odpadnik Baltiogli, ki je zbral nad 300 večjih in manjših ladij, s katerimi se obleganci niso mogli meriti.

Vsak dan od 6. aprila je bila za mesto nevarnost večja. Na nesrečo so se obleganci še med seboj prepirali zaradi unič. Mnogi zagrizeni Grki so kričali: »Rajši pod Turkom, nego pod Latinci!« Najvplivnejši grški uradnik in plemenitaš, Megadux Notaras, je javno zamenjal latinski klobuk s turškim pokrivalom. Krščanski poveljniki, ki jih imenoma naštevajo istočasni letopisci, so bili večinoma Italijani, Španci in le nekateri domačini. Kot »novi Ahil« je veljal Španec Francisco de Toledo. Poveljnik krščanskega brodovja je bil beneški kapitan Diedo. Vsi zgodovinski viri soglašajo, da je cesar Konstantin bil ves čas obleganja do zadnjega trenutka med prvimi junaki.

Sultan Mohamed se je v prvi vrsti zanašal na svoje topove, s katerimi je hotel razrušiti vsaj unanije, nižje obzidje. Dne 11. aprila so Turki postavili tri metalnice razstrelnih bomb proti cesarski palači (Hebdomon), tri proti vratom Pere, dve proti vratom Charsu in štiri pred vrata sv. Romana. S temi metalnicami so razrušili precej unanije obzidja in vzmernirjali obleganec, ki so samo enkrat napadli Turke, pa bili odbiti. V noči med 17. in 18. aprilom so Turki poskušali z zvijačo udreti v mesto. Boj je trajal štiri ure. Turki so se morali umakniti s krvavimi glavami. Dne 20. aprila so štiri genoveške in ena grška ladja oblegancem pripeljala živeža; tem ladijam se je pridružila že v pristanišču cesarjeva bojna ladja. Teh šest ladij je napadel sultanov pomorski poveljnik Baltiogli, rod dom Bulgar. Sultan je opazoval ta kruti boj. Turki so izgubili več ladij in

do 12.000 mož. Sultan je v svojem divjem ognju stopil do pasu v morje in navduševal svoje ljudi. V trenutku največje nevarnosti so se krščanske ladje rešile v Zlati rog. Mohamed je nato takoj odstavil renegata Baltioglia; poveljstvo brodovja je prevzel Džali beg.

Mohamed je že obupaval, da osvobodi Carigrad. Drugi dan, dne 21. aprila, se je zrušil velik del zidu pri zapadnih vratih sv. Romana. Obleganci so hitro zamašili predor s sodi, v katere so nasuli kamenja, premoaga in prsti. Toda Turki so s podvojenjo silo ravno na tem kraju metali težke kamenite bombe in podirali zid. Katastrofa za mesto se je bližala, ker število krščanskih braniteljev se je krčilo od dne do dne.

Sultan in njegovi tehniki si izmislili drugo zvijačo. Z bivoli in vojaki zvrlejo na tramovih več ladij iz Bospora na grič med Galato in Pero, posekajo na rebri proti Zlatemu rogu navzdol vse drevje in vinske trte. Na to drčo položijo ponoči deske, ki jih nanažejo z mastjo. Z razpetimi jadrji zdrči med turško godbo in groznim krikom turških mornarjev in vojakov 67 turških ladij v Zlati rog, ki je bil proti Bosporu zavarovan z močno verigo. Turki so bili torej že v mestu. Obleganci so morali takoj pomnožiti svoje vrste, da so odbijali divje napade na obzidje ob bregu. Proti jutru, dne 28. aprila, so kristjani poskušali zažgati turške ladje. Neki lopov jih je izdal. Turki so odbili napad.

Kristjani so bili že popolnoma ostrašeni in zbegani. Sultan je to izvedel in sporočil cesarju: »Pojdi s svojimi

mi zakladi in ljudmi, kamor hočeš; ako se pa se ustavljaš, izgubiš življenje ter premoženje in svoje ljudstvo spraviš v sužnjost.« Cesar Konstantin odgovori sultanu: »Izvoli mir in mi zahvalimo Boga. Mesta pa ti ne moremo prepustiti. Vsi rajši umremo nego doživimo tako sramoto.«

V mestu je že primanjkovalo živeža. Prebivalstvo je v zbeganosti videlo razne strahove in znamenja gotove nesreče. Med sprevedom je padla na tla podoba Matere božje. Ko je v maju neki dan ljudstvo po ulicah molilo litanije, je nastala huda nevihta. Luna je kazala prestrašenim ljudem čudno lice. V ostrigah so hoteli videti kri, v okolici mesta slišati zmagaj. Vse to je begalo prebivalstvo, ker ni bilo pomoči. Koncem svečana je sklenil beneški senat, da »v čast božjo, v pomoč kristjanom in v korist trgovcem« oboroži dvanajst bojnih ladij in jih pošlje v Carigrad. Toda priprave so se vleklye do 7. maja. Poveljnik Loređano pa je dobil od senata ukaz, naj ne išče boja s turškim brodovjem. Obenem je benečanska »signoria« odposlala Jerneja Marcella, da posreduje za mir med sultanom in cesarjem. Aragonski kralj se ni zmenil z svojega sorodnika, ogrski kralj Ladislav je imel opraviti z domačimi rogovileži. Papež Nikola V. je poslal dubrovniškega nadškofa v Benetke, da pod zastavo sv. Petra oborože vsaj pet ladij. Tudi v Albanijo je papež poslal legata, da bi Kastrioti pridobil proti Turkom. Genova je oborožila 7 ladij pod zastavo sv. Jurija, toda šele začetkom junija, ko je bil sultan že gospodar v Carigradu. (Dalje.)

zasledovale. V smeri Jalos in Kesseli-kój je ležalo ob cesti nad 1000 mrljčev. Naše čete so zadele na močne sovražnikove oddelke, ki so stali na višinah severno od Jalosa in južno od Šaklikója, kjer so se ustavile. Naša pehota je uničila neko sovražnikovo demaskirano baterijo, ki se je nastanila zahodno od Talasiakója, da obstreljuje naše postojanke s strani. Na ostalih točkah čataldske črte se ni nič pripetilo.

Peterburg, 31. marca. General Radko Dimitrijev potuje danes zvečer po dosedanjih dispozicijah v Odrin, da poroča caru Ferdinandu o položaju, nato pa potuje v Cataldžo, kjer prevzame poveljstvo.

SRSKE REZERVISTE POŠILJAJO NA DOPUST.

Belgrad, 31. marca. Na dopust so odposlali rezerviste III. poziva pri osmih pešpolkih.

SKUPNA NOTA VELESIL TURČIJI.

Carigrad, 31. marca. Starosta diplomatskega zbora, mejni grof Pallavicini je v navzočnosti ostalih poslaničkov izročil turškemu zunanjemu ministru skupno noto velesil. Noto predlaga za mejo direktno črto Enos—Midia in ne črte ob Marici in Ergeni. Trdi se, da velesile ne morejo podpirati zahteve zaveznikov po vojni odškodnini.

VPRAŠANJE SKADRA.

Obstreljevanje Skadra.

Cetinje, 31. marca. Iz uradnega črnogorskega vira se poroča: Turki so s Tarabošo ob 9. uri dopoldne napadli naše čete. Črnogorska pehota je nastopila. Na obeh straneh se hudo bombardira.

Dunaj, 31. marca. Po poročilih, ki so došla iz Cetinja, so civilno prebivalstvo iz Skadra izpustili, predno se je zopet začelo mesto obstreljevati.

Dunaj, 31. marca. »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Kotora: V petek je pričela črnogorska oblegovalna armada zopet Skader obstreljevati. Bombardement je trajal približno tri ure. Obstreljevali so Tarabošo in nove okope, ki so jih Turki med mestom izkopali. Oblegovalna armada je v soboto obstreljevanje obnovila. Pod varstvom baterij je pričela pehota proti Taraboši prodirati. Turki so pa napad odbili, uspešno izpadli in vrgli črnogorske oddelke nazaj. Izgube na obeh straneh so zelo velike. Nasprotnika sta se silovito naskočila in zagrizla eden v drugega. Če ni bilo orožje več porablivo, so se z rokami davili. V Skadru je položaj že obupen. Trde, da Essad paša s silo zabranjuje, da se del posadke ne preda.

DEMONSTRACIJA PROTI ČRNIGORI.

London, 31. marca. Poslaniška konferenca je sklenila, da zboruje v sredo. Trdi se, da so vse velesile priredile demonstraciji brodovja proti Črnigori, a velesile se je ne udeležile.

Dunaj, 31. marca. Po nekem poročilu iz Londona se izvede demonstracija brodovja proti Črnigori že jutri.

Dnevne novice.

Liberalci in slovensko-pravaški sestanki v Opatiji. O slovensko-pravaškem sestanku v Opatiji, katerega sklepi so znani iz objavljenega komunikeja, fantazirajo na čudne načine Nemci, Mažari in slovenski liberalci. Nemški listi so prinesli takoj drugi dan poročilo, ki je bilo čisto napačno in baš nasprotno temu, kar se je v resnici sklenilo na zborovanju. Če je bilo nemško poročilo zvito, da bi javnost napačno informiralo, so pa poročila, ki jih priobčuje »Narod« iz kroga svojih poročevalcev, neumna in sirova. Pokazali smo poročilo »Narodovo« poslancu, ki se je udeležil sestanka, in ta nam je smejel dejal: »Razpoloženje na sestanku je bilo ravno nasprotno, nego ga hoče liberalni špion naslikati. Da, špion, ki pa ne pride na svoj račun. Za take ljudi še Bilinski nima ničesa.«

Izpred upravnega sodišča. C. kr. upravno sodišče je pritožbo občine Sp. Šiška proti deželnemu odboru v zadevi vodovoda zavrnilo.

Kanonično umeščena sta bila danes: č. g. Francišek Hoenigman za župnijo Vrhnika in č. g. Francišek Česarek za župnijo Brezgovica pri Ljubljani.

Prezentiral je prebлагородni gosp. Franc Galle, graščak v Bistri, za župnijo Cerknica č. g. Jožefa Juvanec, župnika v Borovnici.

Dekanija Trebnje je na svoji konferenci na Mirni dne 26. t. m. poslala g. voditelju okrajnega glavarstva v Krškem sledečo izjavo: »Duhovščina trebanjske dekanije zbrana na dekanijški konferenci na Mirni Vas blagorodni gospod najtopleje zahvaljuje za odločnost, ki ste jo razvili na svojem vplivnem mestu v boju zoper pijančevanje sploh in še posebej zoper nesreč-

no žganjepitje, ki povzroča med našim narodom toliko bede in gorja v gmotnem in moralnem oziru! S tem svojim odločnim korakom ste si zagotovili priznanje in hvaležnost vseh dobromislilcev ljudi, ker ste z njim začeli plemenito in dalekosežno delo.« Tako izjava! Povsod kaže g. glavar Mathias ljubezen do ljudstva, skrb in odločnost. Naj bi tudi po drugih glavarstvih naše Dolenjske slični ukazi zagledali beli dan!

Kres ob zavzetju Odrina. Dne 29. marca so v vasi Godešič pri Škofji Loki na čast, da je padel Odrin, zažgali velikanski kres. Slava balkanskim junakom!

Otvoritev brzojavnega prometa v Šmartnem pri Litiji. Iz Šmartnega pri Litiji smo dobili naslednjo brzojavko: Po novi brzojavni zvezi pozdrav uredništvu in »Slovenčevim« prijateljem. Živeli! Rihar, dekan; Hostnik, župan; Grčar, odbornik; Verbajš, vaški načelnik; Rus, tajnik.

Zaročil se je g. Ivan Kummer, gostilničar in posestnik v Kranju, z gđno. Ano Globočnikovo iz Tržica. Čestitamo!

Prememba posesti. Gospod Franc Holzhaacker, zobotehnik v Kranju, je kupil od gg. davkarja Ahlina in davčnega oficijala Tajnika zunaj mesta parcelo, ki meri 1200 kvadratnih metrov in stane 2100 K. Ondi bo zasadil z lipami krasen vrt ter zgradil leseno hišico z verando in kegljiščem.

Od zgradbe belokranjske železnice. Od dne 22. do 26. m. m. je bilo v črnomaljskem okraju vlomljeno v Lončaričevo skladišče za razstreljivo ter ukradenih pet zavojev razstreljivih kopic, 2500 komadov po številu. Ta vlom so bržkone izvršili tam zaposleni delavci. — V istem kraju je nameraval delavec Vincencij Murovec, rojen 1885. leta v Lokovcu pri Kanalu, nad neko gospodično izvršiti hudodelstvo posilstva, potem pa neznano kam pobegnil. Orožništvo tatove kakor tudi Murovca z vso energijo zasleduje.

Umrla je v Postojni gospa Helena Dekleva roj. Leban. — Na Bledu je umrl pekovski mojster in posestnik Jurij Ravnik. — V Spodnji Šiški je umrla soproga kurjača državne želez. g. Marija Auman.

Umrl je dne 28. marca v Hrašah, bivši posestnik in trgovec v Landolu pri Postojni Josip Kiauta v 81. letu starosti.

Petmesečni mlekarški tečaj na Vrhniki se začne meseca aprila. Rok za vlaganje prošnje je do 5. aprila.

Kmetijski tečaj se vrše dne 6. in 13. aprila t. l. v Rakitni, št. Vidu nad Cerknico, Banjaloki, Starem logu, Stari cerkvi in Kočevski reki.

Odborova seja »Matiče Sloven-ske« bo v četrtek, dne 3. aprila 1913, ob 6. uri zvečer.

Smrtna nesreča. Ponesrečil se je Anton Kodrič iz Vinivraha, župnija Sv. Križ pri Kostanjevici. Padel je pod voz, naložen s palicami in bil na mestu mrtev. Bil je komaj eno leto oženjen in vrl katoliški mož. R. I. P.

K nesrečni smrti rojaka Nučiča v Clevelandu priobčuje »Clevelandska Amerika« natančno poročilo, iz katerega izhaja, da je bil Al. Nučič brez lastne krivde ustreljen. Erbežnik je ustrelil Nučiča, ko je le-ta odhajal od doma, kjer je imel neki prepir z gospodinjo, pri kateri se je tedaj na obisku nahajala tudi Erbežnikova žena. Ko so Erbežnika pripeljali v ječo se je jokati in obžaloval, da je ustrelil nedolžnega človeka. Nučič se ni z Erbežnikom prav nič prepiral kakor sploh ni bil nikoli nasilen ali pijanec. S tem bodi popravljena naša prejšnja notica o tej stvari.

Po prepiru s stariši se je obesil. Iz Litije poročajo, da je nedavno prišel v Osredku rojeni, v št. Vid pri Zatičini pristojni posestnikov sin Mat. Omahen vinjen domov. Po prepiru s stariši je šel zopet z doma. Drugo jutro ga je oče našel v bližnjem skednju obešenega.

Oddaja občinskih lovov v kranjski okolici. V ponedeljek dopoldne se je vršila pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju dražba občinskih lovov za občine: Voglje, Šenčur in Velesovo. Vogljanski lov je izlicitiral g. Ivan Zidovec iz Kranja za družbo Bidovec-Kuralt z Jame, Gasperlin z Šenčurja in Primož Žirovnik z Vokla za vsoto 305 K. Dosedaj je ta lov veljal 360 kron. Šenčurski lov je izdražil Ivan Okorn (Kobiljekar) z Visokega za 700 K. Imela ga bo kmečka družba 12 mož, zgornji konec pa se odstopi Gilbertu Fuchsu s Koke. Za velesovski lov je največ ponudil Podjedov, profesor iz Cerkljan, namreč 400 K. Šenčurski lov je dosedaj veljal 1200 kron (imel ga je veletržec Franc Dolenz iz Kranja), a se je letos vsled delitve občine ločil v dva love. V četrtek pridejo na vrsto nakelski, predoseljski in kranjski. Lovci, pozor!

Prijeti vlomilci. V Tomislju so prijeli tri fante, katere sumijo, da so 18. marca vlomili pri trgovcu in županu Antonu

Svete. Aretirance so oddali deželnemu sodišču v Ljubljani.

Mrtvega so našli v vodi pri tovarni cinka v Idriji posestnika in rudarja Ant. Poženela.

Utonil je v ponedeljek, 31. marca, popoldne v vaški luži pri Sv. Križu pri Mokronogu kovača Frica dveletni sinček. Uboga pridna družina je vsa obupana.

VELIKANSKE POVODNJI V AMERIKI.

20.000.000 K škode.

Med tem ko voda pada v pokrajinah, kjer je povodnji strašen vihar povzročil, pa voda narašča v Ohio, Zahodni Virginiji in Kentuckyju, kjer je na tisoče oseb moralo svoja stanovanja zapustiti. V Hengtinktonu je brez strehe 15.000 oseb, škodo cenijo na milijon dolarjev. Iliše so do drugega nadstropja pod vodo. Covington v Kentuckyju in njegova okolica kakor tudi Cairo v Illionisu sta obkoljena s povodnjico. V Cincinnatiju se položaj ni izpremenil; škodo cenijo na tri milijone dolarjev.

POTRES V ZAHODNI INDIJI.

Veliko ljudi ubitih. — Škoda ogromna.

Dne 14. marca t. l. je strašen potres obiskal otoke Siao, Sangi in Taland, ki leže v zahodnem indijskem Arhipelu. Nek kraj je potres popolnoma porušil, v nekem drugem kraju je izgubilo življenje pod razvalinami 107 oseb. Potres je podiral ceste, mostove in hiše. Škoda je ogromna.

Štajerske novice.

Resolucije, sprejete na občnem zboru Slov. kmečke zveze: S. K. Z. izreka svojim državnim in dež. poslancem popolno zaupanje. Odobruje obstrukcijo deželnih poslancev ter jih pozivlje, da tudi nadalje branijo pravice štajerskega slovenskega ljudstva s taktiko, ki jo smatrajo za najprimernejšo. Izjavlja, da je voljna s katoliško-narodnimi pristaši v mestih in trgih ter z obrtništvom in delavstvom na Štajerskem, ki stoji na temelju Vseslovenske Ljudske Stranke, ustvariti skupno politično organizacijo ter pooblašča svoj odbor, da stori v to svrhu potrebne korake.

Nov odbor Slov. Kmečke Zveze. Na nedeljskem občnem zboru K. Z. je bil z velikim navdušenjem zopet soglasno izvoljen za načelnika S. K. Z. državni in deželni poslanec Ivan Roškar, v odbor pa: dr. Iv. Benkovič, Mihael Brenčič, Filip Galunder, dr. Jos. Hohnjec, dr. Fr. Jankovič, dr. Anton Korošec, Tomaž Korpar, Franc Nidorfer, Franc Pišek, Ivan Počivavšek, Josip Rajh st., Andrej Repina, Ivan Rudolf, J. Šendorfer, J. Stravs, Alojz Terglav, Anton Turnšek, Ivan Urek, Franc Žebot.

Shodi. Drž. poslanec dr. Korošec ima v nedeljo, dne 6. aprila shod na Vranskem. — V nedeljo 13. aprila pa zborujeta poslanca dr. Korošec in Roškar v št. Lenartu in št. Rupertu v Slov. goricah.

Tako ne bo šlo! Včeraj se je zgodilo v Ptuj nekaj, kar mora vsakega, tudi najmirnejšega Slovenca, razburiti in vneti za najodločnejši odpor proti nemskutarskemu sistemu v naših mestih. Trije slovenski mladeniči, ki so šli mirno in dostojno iz minoritske cerkve v orlovskem kroju domov, so bili od policije prijeti, policijsko zaprti in z globo kaznovani. V Mariboru in Celju, povsod se smejo telovadci posamezno na ulici kretati v kroju, le v Ptuj miren Slovenec ne sme na ulico v telovadskem kroju, ne da bi ga zaprli. Končno so morali zaprte Orle izpustiti. Proti globi se je vložil ugovor. Ali smo v Avstriji?

Z občnega zbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. Družba je štela v preteklem letu 138 podružnic s 16.608 člani. Na Spodnji Štajer odpade 55 podružnic s 5095 člani. Dohodkov je imela družba v lanskem letu 1.362.740 K 46 h, stroškov pa 1.198.864 K 30 h. Proračun za leto 1913 izkazuje 576.352 K. Ustanovila se dve novi podružnici v Limbušu pri Mariboru in pri sv. Miklavžu pri Ormožu. V revizijski odsek sta bila za Spodnji Štajer izvoljena: lastnik hotela v Ptuj g. Osterberger kot član in g. Miha Brenčič, deželni poslanec kot namestnik. Sprejeti so bili sledeči predlogi: Predlog podružnice, da bi se živinozdravniki z visokošolsko izobrazbo natavljali kot uradni živinozdravniki, na deželo naj bi se pa pošiljali taki, ki so dovršili nekaj gimnazijskih razredov in srednjo šolo za živinozdravnike. Predlog, naj se učni načrt v ljudskih šolah izpremeni v agrarnem smislu; predlog podružnic Čmurek in št. Ilj v Slov. goricah, naj se dosednji erarični vrtovi za gozdna drevesa po možnosti pomnožijo in se za vsak sodni okraj vsaj eden ustanovi; predlog podružnice v Ivanjkovcih, naj se v vseh državnih vrtovih za gozdna drevesa goji gladka akacija za dobavo vino-gradniškega kolja; predlog podružnice v Rogaski Slatini, mesto okrajnega živinozdravnika naj se tamkaj zopet razpiše. — Odlikovani so bili: vino- in sadjerejski

nadzornik A. Stiegler v Gradcu z zlato kolajno; Ferd. Klemen, posestnik v Konjicah, s srebrno kolajno; trgovec Fr. Mikl pri Sv. Marjeti pri Ptuj, z bronasto kolajno; gospa Terezija Kupnik, posestnica v Podplatu, in Ana Ferschnig, posestnica v Rogatcu, s priznalno diplomo. — Razpravljali so tudi o štajerskem deželnem zboru in sprejeli predlog podružnice v Nemški Bistrici, naj deluje družba pri vladni na to, da se doseže delazmožnost deželnega zbora.

Iz justične službe. Pravni praktikant pri deželnem sodišču v Gradcu, g. Karel Sluga, je imenovan za avskultanta v graškem okrožju. — Pri mariborskem okrožnem sodišču je izpraznjeno mesto višjega pisarniškega predstojnika. Prošnje do 5. aprila.

Za usmiljena srca. Naznanjamo najljubdeje, da bo te dni v mariborskem mestu pobiral usmiljeni brat darove za bolnišnico usmiljenih bratov v Gradcu. Ker je število bolnikov vsako leto večje in se bolniki v III. razredu brezplačno sprejemajo, se mariborski prebivalci prosijo, da ta dobrodelni zavod podpirajo.

Umrl je v Apačah pri Radgoni dobroznani okrajni zdravnik dr. Vincenc Schrambeck, rojen leta 1831 v št. Lenartu v Slov. goricah.

Delniška pivovarna žalec — Laški trg izkazuje 83.000 primanjkljaja in je pivovarna v Laškem trgu na prodaj. Baje se za njo poteguje graška delniška pivovarna.

Bela žena. Umrl je v Rušah lesni trgovec in posestnik Luka Ilgo, star 75 let. — Umrl je v Gorici nadrevident državne železnice g. Julij Sanderly, rodom Celjan, v starosti 42 let. Bil je hud Nemec. — Preminul je v Gradcu ces. svetnik Edvard Jurierzina, vodja deželne deske v pokoju, v starosti 78 let. Bil je vsak našega poslanca dr. Verstovška.

OGRSKA TVORNICNA TOPOV.

Ogrski uradni brzojav poroča, da ko je finančno ministrstvo naznanilo, da nameravajo v Djuru tvornico za topove ustanoviti, je mesto Djur sklenilo, da odstopi brezplačno vladni svet in da uvede tudi vodovod, razsvetljavo in zgradi potrebne ceste, kar bo stalo 120 tisoč kron. Tvornica bo zaposlovala do 5000 delavcev.

Ljubljanske novice.

Skupna seja zastopnikov ljubljanskih izobraževalnih društev S. K. S. Z. bo prihodnji petek ob pol 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Društva naj k seji sigurno pošljejo svoje zastopnike.

Pevski zbor ima skušnjo danes ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega doma«.

Bulgarski kurz ima jutri v sredo ob 8. uri zvečer zadnjo vajo. Vodstvo prosi za polnoštevilno udeležbo.

Šentpetersko prosvetno društvo. V četrtek ob pol 8. uri zvečer predava v društvenih prostorih državni poslanec dr. J. Krek.

Podružnica »Slovenske zveze« za Ljubljano in okolico ima svoj sestanek v četrtek, dne 3. aprila 1913 ob pol 3. uri popoldne v navadnem prostoru v Katoliški tiskarni, III. nadstropje.

Poleg običajnih točk imamo na dnevnem redu predavanje gđc. M. Šerc o petju p o n o t a h, ki bo brezdvomno jako zanimivo. Na razgovoru je tudi druga jako važna zadeva. Naj bijo se vsi p. n. člani, da se udeležijo obilem številu.

Nagloma je umrla danes v svojem stanovanju soproga zasebnika gospa Jerma n. Zadelja jo je srčna kap.

Poročil se je danes g. Josip Komerlj, izdelovalec dobroznanih drož, z gđno. Katarino Mulej.

Imenovan je za uradnega slugo pri državni policiji Franc Spreizer, titularni orožniški stražmojster.

Zaprti promet v šolskem drevoredu. Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se z današnjim dnevom zapre promet v šolskem drevoredu, in sicer od frančiškanskega do jubilejnega mostu, ker se grade na tej cesti kanali in je vrhutega treba ustaviti promet iz javnih in varnostnih vzrokov.

Prestavljena tržišča. Mestni magistrat ljubljanski razglasa, da se z ozirom na kanalizacijo šolskega drevoreda ter iz javnih in varnostnih vzrokov z današnjim dnevom prestavi mesarske stojnice iz šolskega drevoreda na Vodnikov trg, druge stojnice pa po potrebi na Vodnikov, Cesarja Jožefa trg, Lingarjevo ulico in druge ulice v obližju dnevnega trga. Trg za prodajo krompirja, zelja, čebule in drugih živil na debelo, ki se je sedaj vršil na Cesarja Jožefa trgu, prestavi se obenem na Sv. Jakoba trg, kjer se sme vršiti prodaja vseh živil le na debelo.

Iz ljudskošolske službe. Naučni minister je okrajnega šolskega nadzor-

nika za okraja Kranj in Radovljica g. J. Janežiča na njegovo prošnjo odpustil iz službe okrajnega šolskega nadzornika. G. Janežič prevzame zopet učiteljsko mesto na tukajšnjem učiteljskišču.

Ij Razsodba upravnega sodišča v zadevi zelarjev Kačar in Marenko je vzbudila v vseh interesiranih krogih mnogo zanimanja, pa tudi presenečenja. Ta razsodba pobija vsa mnenja, ki so jih imele lastne oblasti o kompetenci branjevkah stojnic. Ribnikar in župan sta trdila, da proti odkazanju in prestavljanju stojišča na trgu ni dopustna nobena pritožba. To stališče je potem zastopal liberalni klub v občinskem svetu in nazadnje so se pridružili temu mnenju tudi Nemci. Vlada se je kompetenci odrekla in deželni odbor se je smatral kompetentnega razsojati o prizivih proti sklepu občinskega sveta. Upravno sodišče je pa razsodilo, da ni nobeno mnenje pravo, da je kompetentna tedaj v drugi instanci deželna vlada. Najhujše sta seveda udarjena Ribnikar in župan. Ribnikar je mislil ustvariti na ljubljanskem trgu gospodarstvo brez sklepov magistratnega gremija. Misli je morda celo, da ne bo smel mešati njegovih načrtov niti župan; župan je bahato oznanjal, da se bori za svojo avtonomijo in svoje pravice, pa je to avtonomijo in pravice napravil. Zmaga mora biti vsekakor na strani zelarjev, ki sta kljub terorizmu vzdržala in s pritožbami dokazala, da je dopustna pritožba proti samolastnemu premeščanju po tržnem nadzorstvu. Ribnikar ne bo samolastno gospodaril na trgu — branjevke se bodo proti vsaki krivici pritoževale odslej na deželno vlado, ki bo gotovo postavila Ribnikarjevo tržno gospodarstvo pod najstrožjo kontrolo.

Ij Najden utopljenec. Včeraj popoldne so v Vevčah iz Ljubljane potegnili nekega neznanega okrog 50 let starega človeka, kateri je precej močan in že osivel.

Ij Nesreča. Včeraj so pripeljali v deželno bolnišnico iz Sodražice posestnika Frana Pirca, ker si je pri prekladanju tramov zlomil levo nogo.

Ij Zadnja aretacija pri ljubljanski mestni policiji. Zadnjo aretacijo je izvršila mestna policija danes ob pol 1. uri ponoči, in sicer je bil zaradi postopanja aretovan brezposelni delavec Štefan Žagar, rojen 1874. leta v Zavratih ter pristojen v Sodražico, okraj Kočevje. Aretoval ga je stražnik Ovsec.

Ij Iz ljubljanskih zaporov pobegli kaznjenci izvršili iz maščevanja štirikratni umor. Predvčerajšnjim je iz tukajšnjih zaporov pobegnil kaznjenc Jozef Braidach. Kaznjenc se je peljal v hrvaško Primorje v Pindurice in je ondi ustrelil svojega bivšega hišnega gospodarja Vučiča, njegovo soprogo, njegovo šestletno hčer in nekega delavca, ki je stanoval pri Vučičevih. Otrok in žena sta bila takoj mrtva, gospodar in delavec sta kmalu nato umrla. Braidach je izvršil štirikratni umor iz maščevanja, ker ga je Vučič naznanil in je bil vsled ovadbe Vučičeve zaprt.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ana Bukovnik, gostinja, 76 let. — Štefan Kozjek, tobačne tovarne uslužbenec v pok., 74 let. — Vladimir Ničman, sin paznika v pretikalnici, 3 leta.

Ij Iz Ljubljane izginil. K tozadevni včerajšnji notici pripomnimo, da pomožni uradnik Ivan Sajovic, ki je izginil iz Ljubljane, samoobsebi umevno ni identičen z š. Ivanom Sajovicem, uradnikom »Vzajemne zavarovalnice«. Dotični Ivan Sajovic je rodom iz Velesovega.

Ij Tujski promet v Ljubljani. Meseca marca je prišlo v Ljubljano 6382 tujcev, torej 975 več nego prejšnji mesec in 559 več kakor v istem mesecu lanskega leta. Nastanilo pa se je v hotelu Union 1598, Slon 1414, Lloyd 432, Cesar avstrijski 281, Malič 193, Ilirija 183, Južni kolodvor 171, Štrukelj 137, Tražnik 86 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1887 tujcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

BULGARI NA ČATALDŽO!

Sofija, 1. aprila. Vse bulgarske čete, ki so stale dozdaj pred Odrinom, korakajo proti Čataldži.

S ČATALDŽE.

Carigrad, 1. aprila. Danes so dospeli semkaj ranjenci in nekaj bulgarskih vjetnikov iz čataldške črte.

OBSTRELJEVANJE SKADRA.

Dunaj, 1. aprila. »Südslawische Korrespondenz« poroča iz Cetinja, da se Skader že 48 ur obstreljuje. Kanonada je zelo intenzivna. Grmenje topov se daleč sliši. Trdnjava je zrela za naskok, čuje se celo, da so oblegovalci generalni naskok že odredili. O vedenju Srbov se nič gotovega ne izve, zdi se pa, da Črnogorske slejkoprej podpirajo. Vest o nameravani blokadi črnogorske obali ni napravila na Cetinju nobenega vtisa.

Belgrad, 1. aprila. »Mali Žurnal« poroča, da se je bombardement Skodra z vso ljutostjo začel. Oblegovalci so že dosegli velike uspehe. Več turških fortov že molči. Padec se v najkrajšem času pričakuje.

SRBSKI TRANSPORTI PROTI SKADRU.

Dunaj, 1. aprila. »Reichspost« poroča, da je odplulo iz Soluna proti Sv. Ivanu di Medua zopet 15 grških transportnih parnikov s srbskimi četami.

BRODOVNA DEMONSTRACIJA PROTI ČRNIGORI?

London, 1. aprila. »Reuter« poroča, da so vse velesile sklenile brodovno demonstracijo proti Črnigori. Pričakuje se, da se vse velesile izvemši Rusijo in Nemčijo, demonstracije udeležijo. Rusija ne pošlje nobenih ladij v črnogorske vode, vendar pa odobrava skupno demonstracijo, ki je v pravem interesu balkanskih držav samih. Če se Nemčija demonstracije ne udeležijo, je to tako razlagati, ker nima v bližini Črnogore nobenih ladij. Srbija in Črnogora nista še oficijelno na korak velesil v Cetinju in Belgradu odgovorili, sta pa oficijozno naznanili, da se morata domeniti s svojima balkanskima zaveznikoma. »Reuter« obenem izve, da se Srbija prizadeva Črnogoro pregovoriti, naj si ne odtuji simpatij velesil. Srbija je velesile informirala, da čeprav skuša postopati v sporazumu z njimi, ne more kot zaveznica drugače kakor Črnogoro do sklepa miru podpirati.

AVSTRIJSKA MORNARICA.

Današnji »Piccolo« poroča: Dunaj, 1. aprila. Včeraj ob 2. uri 30 m. jutraj je avstro-ogrška eskadra, zbrana pred Kotorom, dobila povelje sidra dvigniti. Eskadra se je zvečer nahajala okoli 20 km pred Barom in je sestavljena iz ladij: »Franz Ferdinand«, »Zrinyi«, »Radetzki«, »St. Georg«, »Admiral Spaun« in iz več torpedovk ter teorpedolovcev. 32. domobranski polk v Zadru se je ob 6. uri popoldne vkrcal na »Lloydov« parnik ter odplul proti jugu. Kolikor se poroča, se bo polk izkrcal v Metkoviću. Zadrski infanterijski polk je že prej proti jugu odplul. V Zadru je ostala samo ena kompanija. Čete so namenjene za eventualno izkrcanje v Baru.

KAJ PRAVI ITALIJA? — FRANCIJA SE POMIŠLJA.

Rim, 1. aprila. »Tribuna« piše oficijozno: Preteklo soboto so poslaniki v Londonu sklenili brodovno demonstracijo proti Črnigori, ako se ne uda. Glede oblike se je sklenilo, da se demonstracije udeležita za trozvezo Avstrija in Italija, za tripelentento Anglija in Francija, Rusija in Nemčija pa izostaneta. Vendar so pa nastale zopet težave, ker se Francija premišlja, da si ni oficijelno znano, ali se je udeležiti res odpovedala. Zato se vršijo še posvetovanja. Italija bo slejkoprej stala na stališču, da se morajo, ako se demonstracija sklene, udeležiti taiste vse velesile ali pa dve od trozveze in dve od tripelentente, nikakor pa ne ena sama ali pa dve. Vsaka akcija ene same velesile v Črnigori na lastno roko je sploh izključena. Definitivni sklepi sploh še niso narejeni. Ad: Obstreljevanje Skadra.

Cetinje, 1. aprila. Včeraj je general Bojović, poveljnik oblegovalne armade pred Skadrom, ukazal generalni naskok. Bombardement se je začel ob 9. uri popoldne in traja dalje.

GOTOVEGA NI ŠE NIČ.

Dunaj, 1. aprila. Položaj je jako nejasen. Črnogora in Srbija nista še nič odgovorili. Predložili sta skadrsko vprašanje tudi Bulgariji in Grčiji. Obenem sta v kontaktu z Rusijo. Medtem se pa Skader obstreljuje dalje. Avstro-Ogrska eskadra stoji pred Barom, baje sta se ji pridružili tudi dve angleški križarki, ne ve se pa še, ali se Francija demonstraciji pridruži. O Italiji se samo čuje, da ima v Neapolju pripravljene ladje, ni pa še znano, ali so že proti Baru odplule. Kaj se v resnici zgodi, je popolnoma negotovo. Detailov ni nobenih. Zdi se, da velesile niso edine.

ČRNOGORSKO ZUNANJE MINISTRSTVO O SKADRSKEM VPRAŠANJU.

Cetinje, 1. aprila. Črnogorsko zunanje ministrstvo je na vprašanje »Daily Expressa« in zagrebškega »Srbobrana«, kakšno stališče zavzema nasproti odločbi velesil v vprašanju Skadra, — takole odgovorilo: Črnogora se je večkrat pokorila odločbam velesil, zlasti pa v letih 1878., 1879. in 1880., in to tudi tedaj, kadar so te odločbe njenim koristim nasprotovale. Toda nikdar se ni pokorila, kadar je šlo za njeno eksistenčno pravo. Na odločbo pariškega kongresa (1856.), v kateri se je ponižavala njena večstoletna neodvisnost, je Črnogora odgovorila s tem, da je na Grahovu strla turško vojsko in Evropa je nato priznala njeno stališče. Skader je tako tesno zvezan s Črnogoro, da je uplival na njeno osodo in dominira nad njeno bodočnostjo. Črnogora je edina med balkanskimi zavezniki, kateri se hoče posta-

viti pregraja, edina, kateri se hoče diktirati vojaški program brez ozira na to, da je cela Evropa svečano proglasila svoje desinteresiranje in svojo nevtralnost v turško-balkanski vojni. In vse to se dela samo zato, da se ustvari prestolnica Albaniji, osvobojeni turškega jarma z orožjem zaveznikov in proti njihovi volji pretvorjeni v avtonomno državo. Črnogora odločbe velesil v vprašanju Skadra ne more sprejeti. Ona je dolžna vpoštevati svojo prošlost, ko je kot mrtva straža stala na braniku krščanstva proti otomanskemu zavojalcu, dolžna vpoštevati svoje padle sinove in neštete druge žrtve, ki jih je, dasi majhna, doprinesla v svrhu uresničenja cele svoje zgodovine. Črnogora bo zato nadaljevala svoje vojne operacije do trenutka, ko bo podpisala mirovno pogodbo s Turčijo, nakar se bo posvetila skrbi za saniranje svojega obupnega položaja in za življenske koristi svojega obstanka.

ANGLEŽEM SE MUDI.

Kri, 1. aprila. Semkaj sta doplule iz Malte angleški križarki »King Eduard VII.« in »Dreadnought« ter danes jutraj odpluli proti severalbanskemu obrežju.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Carigrad, 1. aprila. Predlogi velesil glede na mir, ki so se včeraj Porti predložili, se glase v bistvu:

1. Meja med Turčijo in Bulgarijo je črta Enos — Midia.
2. Vse zahodno ozemlje odstopi Turčija zaveznikom, izvemši Albanijo, koje meje in ustavno obliko določijo velesile.
3. Usoda egejskih otokov je stvar velesil.
4. Turčija izjavi, da je Kreta nič ne briga.

5. Velesile so nasprotne temu, da bi Turčija balkanski zvezi plačala kako vojno odškodnino, nimajo pa nič proti temu, da se Turčija in balkanske države udeležijo finančne komisije v Parizu, ki bo skušala določiti pravično razdelitev turškega javnega dolga na zaveznike.

6. Sovražnosti se imajo takoj končati, kakor hitro se mirovni preliminariji sklenejo.

Carigrad, 1. aprila. Porta je na podlagi sklepa včerajšnjega ministrskega sveta sklenila na noto velesil že danes odgovoriti. Izjavila bo, da se v bistvu s stališčem velesil strinja, da pa želi še diskusije glede detailov.

Sofija, 1. aprila. Odgovor balkanske zveze na noto velesil se izroči jutri. Balkanske države se v bistvu s stališčem velesil strinjajo, izražajo pa precejšnje rezerve glede skadrškega vprašanja, egejskih otokov, vojne odškodnine in meje med Turčijo in Bulgarijo.

NOVI SLUČAJ PROCHASKA?

Cetinje, 1. aprila. (Od našega dopisnika.) Pozitivno izvem, da so dogodki v Djakovici silno pretirani. Avstro-Ogrska monarhija je sama po strani izvedela, da je temu tako, in je zato pristala na predlog Črnogore, da preišče djakoviške dogodke mešana komisija. Dogodki so pa pravzaprav že pojasnjeni. Vse se bo končalo z brezpomembnim komuniquejem.

»REICHSPOST« HUJSKA ZDAJ TUDI PROTI GRKOM.

Dunaj, 1. aprila. »Reichspost« se hujuje nad Grčijo, češ, da dela težave zaradi južne Albanije in noče okupiranega ozemlja izprazniti. Baje jo podpihuje Rusija.

London, 1. aprila. Grčija zahteva Korico, Italija in Avstrija, katere podpira vsled zavezniške dolžnosti Nemčija, pa nočejo Grčiji priznati tega ozemlja. Rusija, Anglija in Francija podpirajo grške zahteve. Ker ni glede južne Albanije še prav nič sklenjenega, je absurdno govoriti o tem, da bi Grki zasedene kraje že zdaj izpraznili.

SASONOV.

Peterburg, 1. aprila. Sasonov bo v dumi govoril o svoji politiki. Izjavil bo, da Rusija slejkoprej podpira balkanske države in skuša obenem ohraniti evropski mir. Pobijal bo mnenje, da je ruska diplomacija podlegla avstrijski. Panslavisti zelo proti Sasonovu rujejo. Demonstracije proti Avstriji so se baje celo nekateri častniki udeležili.

IZPRED ODRINA.

Sofija, 1. aprila. Oficijozno se demantuje, da bi bili Šukri paša vjeli Srbi. — Car Ferdinand je kralju Petru na hrabrosti srbskih čet pred Odrinom čestital. — Ministri odpotujejo danes v Odrin, da se udeležijo oficijelnega slovesnega vhoda cara v mesto. — Judovsko podporno društvo je poslalo včeraj sledeče prvo poročilo. Sanitarne mere v Odrinu so dobre. Epidemij ni. Pač pa vlada med revnejšimi sloji velika beda. Privatne hiše niso ne vsled bombardementa ne vsled ognja veliko trpele. Aproxizacija z živili je zaradi razrušitve mostu čez Ardo otežkočena.

DIPLOMATJE HITRO DELAJO.

Peterburg, 1. aprila. Prva seja bulgarsko-rumunske konference ni

imela nobenega pozitivnega rezultata, temveč so delegati le »izmenjavali svoje misli«.

BULGARSKI POMORŠČAKI BOMBARDIRALI RUMUNSKO MESTO?

Berolin, 1. aprila. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Bukarešte, da so bulgarski pomorščaki v pijanosti iz neke ladje namerili topove na rumunsko pristaniško mesto Margurele (?) in pol mesta razrušili. Rumunska vlada zahteva od bulgarske energičnega zadoščenja.

ZOPET EN DIPLOMAT.

Peterburg, 1. aprila. Baje bo ruski poslanik na Dunaju Giers moral odstopiti, ker je bil o avstrijskih namerah napačno poučen.

EVROPO IMAJO ZA NORCA.

Pariz, 1. aprila. Francosko časopisje danes piše, da ima balkanska zveza celo Evropo za norca. Poučeni krogi pa namigujejo, da se Rusija s trdovratnostjo Črnogore popolnoma strinja in jo krije.

× × ×

MEMORANDUMA NI BILO.

Zagreb, 1. aprila. Glavni organ stranke prava odločno demantira, da bi se bil na opatijskem kongresu predložil ali sklenil ali celo že izročil kak memorandum na prestolonaslednika.

× × ×

VELIK KONKURS.

Köstrin (Nemčija), 1. aprila. Banka Puppe je prišla v konkurs. Izguba več milijonov. Veliko malih vlagateljev je izgubilo vse premoženje.

CERKEV IN LJUDJE.

Znameniti angleški romanopisec H. Benson je izdal letos knjigo »Kristus v Cerkvi«, v kateri je zbral več svojih duhovitih predavanj. Par misli iz njegove knjige. O napredku cerkve pravi: »Še nikdar ni bilo v cerkvi, razven v prvih časih krščanstva, toliko odkritosrčnosti in toliko bogastva misli kakor ga je sedaj.« Kdo drži s cerkvijo? Benson pravi sledeče: »Dve vrsti ljudje se nagibajo h katoličanstvu in mu hranijo zvestobo; priprosti ljudje in pa nenavadno brihtni misleci.« Jako dobro dokazuje v svoji knjigi, da goje na Francoskem in Angleškem najbolj učeni in nenavadno izobraženi ljudje simpatije do katoliške cerkve. O spreobrnjenih h cerkvi pravi, da so ali čisto priprosti ljudje, ki se za nobene težave ne zmenijo ali pa silno nadarjene in brihtne glave. Nasprotno so cerkvi najbolj sovražni napolizobraženi ljudje, ki malo ali nič ne mislijo, takozvana meščanska-filistarska masa. Omikanec, ki je svoj nos v par knjig vtaknil, gospodinja, ki je par predavanj slišala, učenjak, ki zmeraj tiči v svoji podrobni stroki, te vrste ljudje so cerkvi vedno gorki. Sovraštvo proti cerkvi je zato tako veliko, ker si lasti cerkev božji izvor. Ko bi si ne lastila te lastnosti, bi jo pustil svet pri miru. Cerkev živi vedno in povsod v ozračju »tragike«. Najbolj sovražijo cerkev odpadniki. Hladni odpadniki so jako redki. Kakor hitro kdo od cerkve odpade, pa začne po nji mahati. Pri drugih cerkvah ne najdemo tega pojava. »Neuspehe« krščanstva pripisuje Benson temu, da je duh krščanstva nasproten duhu zemlje.

PORTUGALSKI ŠKOFJE IN PREDSEDNIK REPUBLIKE DE ARRIAGA.

Pred nekaj dnevi je bil pri sv. Očetu zaslišan škof mesta Beia, portugalski prelat Leite de Vasconcellos, eden najodličnejših portugalskih cerkvenih knezov. Škof je poročal papežu o spomenici portugalskih škofov na predsednika portugalske republike, v kateri se opisuje žalostni položaj katoliške cerkve na Portugalskem in v kateri se škofje izrekajo solidarne s papežem, ki je zavrgel znano ministrsko odločbo, po kateri se izroča vodstvo verskega kulta verskim družbam. Bejski škof, ki je spomenico osebnemu predsedniku izročil, je rekel sv. očetu, da mu je dal predsednik sledeč odgovor: Če se bo dosegel v razpravi o ločitveni postavi med Portugalsko republiko in njenim ljudstvom na eni strani in cerkvijo na drugi strani sporazum, smete biti uverjeni, da bo dan te sprave zame kot voditelja republike eden najlepših.

Razne stvari.

Zborovanje nemških kmečkih žena se je o priliki obnega zboru nemške kmečke zveze vršilo v Berolinu. Razprav se je udeleževalo do 500 žena; predsedovala je grofica Schwerin-Löwitz in tudi med predavateljicami so bile zastopane grofice in veleposestnice. Zborovalke so sprejele resolucijo, v kateri se zlasti zavzemajo za vzgojo mladine in mladinske organizacije; zahtevajo, da se tudi nadalje in še v večji meri prireajo po deželi poučni tečaji za ženstvo in nastavi še več kmečkih instruktoric in nadzornic.

Amerikanski milijarder Morgan umrl. V Rimu je 31. m. m. umrl znani amerikanski milijarder Morgan. Njegovo truplo prepeljejo v Ameriko. Pierpont Morgan je ustanovljalec v Ameriki velikanske trupe, med njimi tudi jekleni trust in trust paroplovnih družb kakor je tudi vodil trust američanskih železnic.

Policijske hiše na Ottakringu gore. Dne 31. m. m. so pričele goreti na Dunaju, Ottakring, hiše, v katerih je policija nastanjena.

Velik gledališki požar. V Stockholm je 30. m. m. popolnoma zgorelo Östermalmovo gledališče.

1200 železniških voz naloženih z lesom v plamenu. V Nagy - Talmacu gori 1200 železniških voz naloženih z lesom.

Škandali pri koncertu, kakoršnih Dunaj še ni videl. Dne 31. m. m. je priredila koncert akademična zveza za slovestvo in godbo. Med koncertom so pa nastali takšni škandali, kakoršnih Dunaj še ni videl. Dirigiral je znani komponist Arnold Schönberg. Ko so prvi njegov komad igrali, je bilo že občinstvo nervozno in so se čuli žvižgi, a ko so drugi Schönbergov komad svirali, so pričeli Schönbergovi nasprotniki strašno žvižgati. Schönbergovi pristaši, ki so ploskali, so jih pa psovali. Prišel se je v koncertni dvorani splošen pretep, niti policija ni mogla razburjenih duhov pomiriti, tako da so morali koncert prekiniti. Še na cesti so se razburjeni Schönbergovi nasprotniki pretepali s Schönbergovimi pristaši.

Samoumor z aeroplanom. Član letalne šole v Krakovu, nadporočnik Alfred Perlovski je strmoglavil z aeroplanom iz velike višine na zemljo. Častnika so mrtvega izvlekli izpod razvalin. Našli so pri Perlovskem pismo, v katerem piše, da se hoče z aeroplanom usmrtiti.

Zrakoplov padel v morje. Pri Flensburgu, Nemčija, so ribiči zapazili na morju zrakoplov, a so sled izgubili. Pozneje so dobili zrakoplov v Aalesundu. Ponesrečen zrakoplov je brez imena s številko 1367. Zrakoplovci ponesrečenega zrakoplova so brez dvoja mrtvi.

Dva goljufiva bankirja zaprta. V Berlinu so dne 31. m. m. obsodili goljufiva bankirja Kwietja in Gansa, ki sta male in srednje varčevalce za poldrug milijon ogoljufala. Kwiet je bil obsojen v triletni, Gans pa v petletni zapor. Dva soobtožena agenta sta bila obsojena vsak v šestmesečni zapor.

Velikanski požar na Dunaju. Dne 31. m. m. so se vnele kemikalije v prostorih tvrdke W. J. Rohrbach na Gizekini cesti. Požar se je strašno hitro širil. Stranke so deložirali.

Varstvo delavk na Francoskem. Francoska postava o varstvu delavk in mladostnih oseb pod 18 leti se razširi tudi na trgovino; s tem se za te trgovske uslužbenke predvsem uvede deseturni delavnik.

Ženske nadzornice stanovanj v Berlinu. Berlinski občinski svet se v predlogu za ustanovitev posebnega stanovanjskega urada sprejel določbo, da se nastavijo tudi ženske nadzornice.

Novi poselski zakon na Danskem ima med drugim določbo, da imajo v sporih med posli in gospodarji razsojati posebna sodišča, v katerih so v enakem številu zastopani posli in gospodarji.

Soc.-demokratska organizacija žensktva na Nemškem. Nemška socialna demokracija se namerava z novo silo in po novem načrtu vreči na organizacijo delavskega in kmečkega žensktva. Glavna naloga pripade strankinim tajnicam, ki imajo uprizoriti agitacijo in izvesti organizacijo.

Premovanje dojenčkov je že pred sedmimi leti uvedla mestna občina v Bergisch-Gladbachu na Nemškem v zvezi z brezplačnim oddajanjem mleka za dojenčke. Premije znašajo od 5 do 25 mark. V premovalni komisiji je en zdravnik in štiri ženske (med temi prednica katoliške bolnišnice); predseduje župan. V bodoče se uvedejo tudi neke vrste kontrolni shodi za vse doslej premovane dojenčke, da se bo videlo, kako se razvijajo ti otroci. Vsa stvar se prav lepo sponaša.

Kmetijstvo in tovarništvo. Kdor potuje po angleških pokrajinah, kjer se nahaja mnogo tovarn, opazi takoj, da vse rastlinstvo, od drevesa do najmanjše zeli, slabo uspeha in boleha. Isto se kaže tudi pri nas na Češkem in Moravskem ondi, kjer je mnogo tovarn ali kjer kopljejo premož, sploh, kjer se proizvaja premožovni dim. Gozdarjem in mestnim vrtnarjem je prav dobro znano, da blizu tovarn ni mogoče vzgajati gozdnega naraščaja, oziroma doseči čvrst razvoj drugih rastlin. Dim lesnega olja ne škoduje rastlinam nič, premožovni dim pa jim je smrt, zlasti oni rujavega premoža. In zakaj? Prvič zato, ker saje in prah, ki se nahaja v dimu, zamašijo one luknjice v listih in stebelcih, po katerih

rastline dihaajo in iz zraka sprejemajo hrano. Drugič pa zato, ker premož vsebuje žveplo. Kadar premož gori, gori z njim vred tudi žveplo ter se proizvaja žveplov dvokis, to je oni dušljivi plin, ki nastane, kadar se žveplenka vname, ali ki se čisto čuti v sobah, kjer se kuri s premožom, ter povzroča kašelj in glavobol. Ta žveplov dvokis je, kakor vemo iz kletarstva, močan strup za razne glivice, on pa tudi razkraja organske snovi in je zato vsaki rastlini v kvar. Iz zraka nad tovarnimi in premožovskopi ga na rastline potegneta dež in sneg, vsak na 50 mark globe.

— **Brez vsake skrbi** lahko kupuje vsaka naša gospodinja Kolinsko kavno primes v korist obmejnem Slovenem. In to iz dvojnega vzroka: 1.) je Kolinska kavna primes v korist obmejnem Slovenem najboljši kavni pridaček, in 2.) pristno domače blago iz edine jugoslovanske tovarne kavne primesi v Ljubljani in naprodaj v narodnem namen. Vsaka naša gospodinja naj torej smatra za svojo narodno dolžnost, da kupuje samo Kolinsko kavno primes v korist obmejnem Slovenem. — Pri nakupovanju je treba paziti na napis »v korist obmejnem Slovenem« in na pečat »Slovenske Straže«, ki mora biti na vsaki škatlici pritisnjen.

Primorske vesti.

p šest poizkušenih samoumorov v 24 urah so imeli v Trstu dne 30. marca. Pod vlak istrske železnice se je vrgla 21 let stara čevljarica Gizela Lebanova. Vlak ji je odtrgal desno nogo. — Vojak 47. pešpolka iz Gorice Ferdinand Schupp si je pognal kroglo v prsi. — Neka 80letna starica v umobolnici je skočila skozi okno prvega nadstropja na cesto. — Postrežnica Franciška Skamperle se je zastrupila z octovo kislino. Nekaj solne kisline je popil 28 let stari slikar Ivan Ladich. Vsi ti nesrečneži se zdravijo sedaj v bolnici.

p Razpisan c. kr. poštni urad. Mesto poštnega ekspedienta je razpisano pri c. kr. poštne uradu v Lupoglavi na Primorskem (III./1.). Paval za poštnega slugo znaša 665 kron.

Kje je še nimajo nabiralnikov »Sl. Straže«? Dolžnost naša bodi ob vsaki priliki podpirati delo »Slovenske Straže«, ki v soglasju z obmejnimi Slovenci vrši važno narodno-obrambno delo na slov. meji. **Najprikladneje je prispevati za »Slovensko Stražo« s tem, da se vrže darove v nabiralnike »Slovenske Straže«.** Zato pa naj bi bili ti nabiralniki povsod, kjer se zbirajo Slovenci, povsod naj se ob veselih in žalostnih prilikah dobi zavedni Slovenec in Slovenka, ki opozarja na te nabiralnike. **Kjer še nimate nabiralnika »Slovenske Straže«, naročite ga v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani!** Vsak dan pridobite novih prijateljev in podpornikov »Slovenski Straži«!

KATOLIČANSTVO NA ANGLEŠKEM IN V DRUGIH PROTESTANTSKIH KRAJIH.

V zadnjih letih je opazati močno napredovanje katoličanstva na Angleškem. Lani je Sveta Stolica odredila, da se katoliška cerkvena provinca za Anglijo, ki je imela svoj sedež v Westminsteru, razdeli v tri samostojne province: Westminster, Birmingham in Liverpool. Škotska ima dve provinci: Edinburgh in Glasgow. Lani je bilo tedaj v Veliki Britaniji (Anglija in Škotska) 5 nadškofov in 20 škofov, letos pa je: 6 nadškofov in 21 škofov. Cerkva je 2152, duhovnikov 4401, vseh katoličanov pa 13 milijonov. Prestopov h katoličanstvu je bilo leta 1911. v celem 8000 in to število leto za letom narašča. Tudi v drugih protestantskih deželah se kaže napredovanje katoličanov. Na Pruskem so našli leta 1910. že 14.600.000 katolikov, protestantov pa 24.830.000. V protestantski Holandiji je bilo leta 1880. katoličanov 300.000, danes pa jih je dva milijona. V skandinavskih državah katoličanstvo počasi raste. Vsako leto nad 100 konvertitov.

Književnosti.

d Društvene igre. Ravnokar je izšla igra »Smrt pravičnega«, in sicer sama zase v posebni brošuri. Igra je enodejanka v dveh slikah. Ženske vloge. Ker ima pretresljivo vsebino, je priporočila vredna. Komad stane samo 20 vin.; priporoča se, da se naroči osem brošur skupaj. To bo zelo olajšalo delo prepisovanja. 8 zvezkov s poštino vred stane samo 1 K 70 vin. Naročajo se pri Pepci Senica, trgovska sodrudnica, Šmarje pri Sevnici, Stajersko.

Iz slovanskega sveta.

Švedski vseučiliški profesorji med Slovaki. V svrhu študij sta prišla med ogrske Slovake vseučiliška profesorja dr. Harald

Kylin iz Upsahe in pa dr. Henrik Lundgardh iz Štokholma. Učenjaka nameravata delj časa ostati med ogrskimi Slovaki.

Slovaški pisatelj Čiril Gallay umrl. V Senici na ogrskem Slovaškem je nedavno tega umrl bivši slovaški učitelj in pisatelj Čiril Gallay. Rajni je izdal zbirko poezij »Solze usode« in je neumorno prelagal predvsem iz danščine. Izdal je v prevodu tudi Andersenove pravljice.

Prepovedan časnik. V Pittsburgu v hrvaščini izhajajočemu listu »Zajedničar« je odvzet na podlagi § 26. tisk. zak. poštni debit za vsa v državnem zboru zastopana kraljevstva in dežele.

»Panslavizem« med dijaki v Šopronju. »Pester Lloy« poroča, da so med teologi, seminaristi in dijaki liceja v Šopronju odkrili »panslavistično« organizacijo — društvo »Zora«, ki je imelo namen gojiti »slovansko misel«. Društvo je imelo zveze z drugimi »antinacionalnimi organizacijami. Na dan je prišla cela ta »nevarna« reč baje vsled tega, ker je oblast opazila, da dobiva seminarist Svorčinja (predsednik društva) nenavadno veliko poštnih pošiljav, nakar so mu jih nekega dne zaplenili. Proti krivcem se je takoj uvedla najstrožja preiskava ter je bil Svorčinja takoj izključen iz evangelijskega učiteljskega zavoda; obsojeni so bili dalje, da nemudoma zapuste zavod: teolog Bibza in seminaristi J. Gerig, J. Gadi, M. Bibza in J. Bibza. Sedem dijakov je dobilo ukor. Razsodba šolske oblasti se je poslala šopronskemu državnemu pravdniku.

Poljski časnik v Sibiriji. Petrogradski uradi so dali dovoljenje G. Buljahu, da bo izdal poljski časopis »Glos Syberje«. Z novim listom bo sibirskim Poljakom jako ustrezno.

Prodiranje nemštva v tešinskem okraju v Šleziji. Dež. šolski svet v Šleziji je imenoval nedavno tega na svojem zasedanju nadučitelja Karla Skuta v Šibici pri Tešinu za nadučitelja nemške šole ravnatam. To imenovanje je žalosten dokaz, kakšne razmere vladajo v Šleziji. Prvotno poljska šola v tej občini je bila pomemčena, k čemur je imenovani nadučitelj dosti pripomogel. Šibica je poljska občina, kjer živi neznatno število Nemcev, a vsled pomoči nekaterih renegatov vladajo vendarle Nemci. Tako se je jela slovanska občina potapljati v nemškem morju, a od poljske strani ni bilo nobenega odpora. Žalostno!

Bitoljski občinski proračun za l. 1913 bo znašal krog 400.000 din. stroškov, ko-

likor so približno znašali dosedanja letni dohodki mestne občine. Davkarja je že pozvala prebivalstvo, da nemudoma plača zaostale davke za leto 1912 v dosednji odmeri.

Srbska pošta v Solunu. Ker bo Solun po vsej priliki še dokaj časa glavno srbsko pristanišče, je grška vlada dovolila, da se v Solunu otvori poseben srbski poštni urad.

Ali more Vaš otročiček hoditi?

Ali ste že dali kdaj Vašemu otročičku, ki še zmira ne more tehati, zavžiti Scottovo emulzijo? Scottova emulzija bode malčka okrepčala in njegovim kostem dala manjkajočo moč, tako da se bo kmalu postavil na noge in po kratkem času začel tudi tehati.

SCOTTOVA EMULZIJA

ima v takih slučajih zato tak uspeh, ker je nenavadno bogata redilnih snovi in prav posebno pa, ker vsebuje za tvorbo kosti potrebne mineralne soli. Ribje olje se ne more v nobeni boljši obliki podati, kot v Scottovi emulziji, ki je tako lahka prebavljiva in okusna, da je tudi najmanjši lahko uživa in prenese.

Ampak mora biti pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v. v znamkah na SCOTT & BOWNE G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potnih lekarn za poskušnjo.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem.

Postaja dolenske železnice Straža — Toplice. Akratov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 litrov radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogostnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Proda se hiša (staro župnišče)

s sadnim vrtom in travnikom v St. Vidu nad Ljubljano št. 39. Pri hiši je gospodarsko poslopje, hlev, pod in šupa. Ako bi kupec želel, se mu proda tudi en del za hišo ležečega gozda. Zemljišče in poslopje se lahko vsak čas ogleda. Ponudbe naj se vložijo do 1. maja t. l. pri županstvu v St. Vidu nad Ljubljano ali pa pri predstojništvu župne nadarbine ravnatam. 1015

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube našega ljubljene soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Jurija Ravnik

pekovskega mojstra, posestnika na Bledu in v Boh. Bistrici

se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo prečastitemu gospodu duhovnemu svetniku župniku Janezu Oblaku za obilne tolažilne obiske, gosp. zdravniku Hočevanju za izreden trud ob boleznih ranjkega, slavni požarni brambi, slavnemu telovadnemu društvu »Sokol«, gg. pevcem, c. kr. orožnikom in vsem blagim darovalcem prekrasnih vencev ter končno vsem cenj. udeležnikom pogreba, ki so dragemu nepozabnemu izkazali v tako obilnem številu poslednjo čast.

Na Bledu, dne 1. aprila 1913.

1012

Žalujoči ostali.

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

== najboljši in najcenejši nakup ==

pri trdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9—12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. - Mehanična delavnica in garaža.

KNJIŽEVNI TRG.

Rimskim romarjem priporočamo, da si nabavijo v lažjo orientacijo **plan Rima**, ki je zelo natančen in stane samo 50 vin. in pa Comilšakovo knjižico **Potovanje v Rim**, ki stane 50 vin., po pošti 70 vin. Voditeljem posameznih skupin bodo posebno dobro služile naslednje knjige:

Woerls, *Illustrierter Führer durch Rom und Umgebung*, 1 K 20 vin.

Woerls, *Illustrierter Führer durch Florenz und Bologna*, 1 K 20 vin.

Woerls, *Illustrierter Führer durch Venedig*, 60 vin.

Woerls, *Illustrierter Führer durch Padua*, 60 vin.

Anton de Waal, *Der Rompilger*, Wegweiser zu den wichtigsten Heiligtümern und Sehenswürdigkeiten der ewigen Stadt sowie der Hauptstädte Italiens, 7 K 20 vin.

Meyer, *Ober-Italien und Mittel-Italien* (bis vor die Tore Roms), 9 K 60 vin.

Meyer, *Rom und die Campagna*, 15 K. — To je najzanesljivejši in najpopolnejši opis večnega mesta.

Vse navedene knjige so na razpolago v **Katoliški bukvarni v Ljubljani**.

Grafenauer: *Zgodovina novejšega slovenskega slovstva*. 1. del: Od Pohlina do Prešerna, 2 K, vez. 2 K 80 v. II. del: Doba narodnega prebujenja.

To je brez dvoma najznamenitejše znanstveno delo iz zadnjih let. Da je to klasična knjiga prve vrste, kakoršnih imamo Slovenci malo, nam povejo strokovne ocene, ki smo jih čitali v naših revijah. Kritika hvali na njej verne opise posameznih pisateljev in idej, v katerih so živeli, izborna analizo njihovih del in živahni, mični način, kako so pogojeni literarni boji one za razvoj našega slovstva tako važne dobe. Naloga vsakega zavednega in dobrega Slovence je, da natančno prouči slovensko slovstvo ter se nauči spoznati in ljubiti može, ki so orali ledino slovenskega jezika. V ta namen bo služila vsakemu najbolje Grafenauerjeva slovstvena zgodovina, ki je vsestransko dovršena. Posebno toplo priporočamo isto dijaštvu višjih gimnazijskih razredov. Delo je založila **Katoliška bukvarna v Ljubljani**.

1014 *izveščana, Marjeta Hočevar*
Babica,
na Kudem vrtu št. 2, pošta Nova vas
pri Raketu, želi stopiti v službo.

Išče se za boljšo družino na deželi
služkinja za vse

ki zna tudi samostojno kuhati; sprejme se takoj v službo. Plačilo po dogovoru. Pismene ponudbe naj se pošljejo na: **Uprava „Slovenca“ 1013.** 1013

Naravna **Bilinska kislá voda**

najbogatejši alkalični (natron-lithion) kislec na Češkem. Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti bilinske izvolite vprašati hitrega zdravnika. 3851

Motor Neckarsulm

6 HP z dvojno prestavo ter priklonim vozom za dve osebi se ceno prodaja! Jos. Vesel, Prešernova ulica 20-24. (Znamka za odgovor.) 985

Sprejme se dobra

prodajalka

vešča slovenskega in nemškega jezika v trgovino mešanega blaga. — Naslov pove uprava lista pod št. 999. 999

Lepi prostori za trgovino

z mešaním blagom, z vso opravo, na glavnem trgu v Ajdovščini, (vojaška garnizija) kjer se je nahajala najstarejša trgovina, se dajo v najem. A. Casagrande v Ajdovščini. 969

Stanovanje

dve do tri sobe s pritlikinami v bližini južnega koledvora se išče za majev termin. Ponudbe s ceno naj se pošljejo pod „I. R. 500“ pošto ležečo glavna pošta, Ljubljana. 988

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

DEKLE

v 16. letu, popolnoma vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi želi primerne službe. Prijazne ponudbe naj se blagovolijo poslati na upravništvo „Slovenca“ pod št. 979. 979

! Odkar zajtrkujem in južnam !

sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravega, močnega in prihranjen pri mleku in sladkorju v gospodinjstvu polovico denarja. Take pohvale dobajajo vsak dan pri zopetnih naročilih dr. pl. Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke **SLADIN** pri izdelovalatelju, lekarnarju dr. pl. Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitekov K 4—, poštni zavitek 5 kg po 15 zavitekov K 10 — franko. Zavitek 1/2 kg po 60 vin. tudi pri trgovcih. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Radeckplatz 4, Josefstädterstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. 100

500 K

Kemény (Kaschau) I.

ALFONS OBLAK

Hovomesto, Glavni trg

883 priporoča svetovnoznano najboljše čistilo za črevlje:

„NEW-CREAM“
v črni ter ružavi barvi.

Velika zaloga vsakovrstnih

črevljev

za dame, gospode in otroke.

Vsakišna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni.

Zgradba mostu iz betona.

se odda na zmanjševalni oферtni dražbi:

Na okrajni cesti Log-Bevke cenjen na 3300 K. Pismene ponudbe z varščino 10% se bodo sprejemale do dne 12. aprila 1913 dopoldne do 12. ure pri načelniku Antonu Belec-u v št. Vidu nad Ljubljano. Načrti in troškovnik so na razpolago pri načelniku.

Okrajni cestni odbor v št. Vidu nad Ljubljano,
dne 28. marca 1913.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrde R. Miklaue. 767

št. 9271.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se z današnjim dnevom

zapre promet v šolskem drevoredu

in sicer od frančiškanskega do jubilejnega mostu, ker se grade na tej cesti kanali in je vrhu tega treba ostaviti promet iz javnih in varnostnih vzrokov.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 31. marca 1913.

1004 2-1

št. 9272.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razglasa, da se z ozirom na kanalizacijo šolskega drevoreda ter iz javnih in varnostnih vzrokov z današnjim dnevom prestavijo mesarske stojnice iz šolskega drevoreda na Vodnikov trg, druge stojnice pa po potrebi na Vodnikov, Cesarja Jožefa trg, Lingarjevo ulico in druge ulice v obližju dnevnega trga.

Trg za prodajo krompirja, zelja, čebulje in drugih živil na debelo, ki se je sedaj vršil na Cesarja Jožefa trgu, prestavi se obenem na Sv. Jakoba trg, kjer se sme vršiti prodaja vseh živil le na debelo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 31. marca 1913.

1005 2-1

Priporoča se
modni salon damskih in vseh vrst slamnikov.

Najnovejše pariške in dunajske oblike.

864

Žalni klobuki so tudi vedno v zalogi.

Cene nizke. Postrežba točna in solidna. Pismena naročila se odpremi obratno. — Z odličnim spoštovanjem

A. Adamič, Kranj.

Sanatorium Emona v Ljubljani,
Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar I. kir. odd. dež. boln.

Pritlična hiša

z 2 sobama, kuhinjo, kletjo, drvarnico, sadnim in zelenjavnim vrtom se prodaja. Več pove **MARIJA VOLC, Kamnagorica 17, p. št. Vid nad Ljubljano.** 1010

Modistinja Ivana Wončar

se je preselila v Gradišče 7, I. nadstr. 1011

Domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih obiek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Proda se po nizki ceni dobro ohranjena

lokomobila

28 PH na paro, kakor tudi 20 PH električni

dinamo

tudi v prav dobrem stanju. Naslov pove uprava lista pod št. 964. 964

Spretna prodajalka

špecerijske stroke, vešča slovenskega in nemškega jezika se sprejme.

Spričevala se odklanjajo.

Ponudbe: Ljubljana, glavna pošta, poštini predal št. 121. 1002

Hiša

novozidana, najbližje farne cerkve, pripravna za trgovino, letovišče, se pod zelo ugodnimi pogoji prodaja ali da v najem. Natančneje se izve v Mekinjah št. 31, pošta Kamnik. 1003 3

Sprejme se takoj **vajenec**

iz boljše hiše, kakor **hlapec** tudi krepak

pri **Osvold Dobelcu**, trgovina mešanega blaga v Kranju. 984

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4-5 pomočniki, 60-100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

Tisk: »Katoliška Tiskarna«